

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Framställan om ändringar i socialförsäkringsbalken och lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd gällande betalningssäkring

Sammanfattning

Försäkringskassans beslut om återkrav som fattas från och med den 1 september 2022 är direkt verkställbara hos Kronofogden. Besluten får verkställas när de har fått laga kraft. Försäkringskassan behöver således inte längre först få till stånd en exekutionstitel genom att ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogden eller väcka talan vid allmän domstol, innan verkställighet kan ske. Eftersom återbetalningsskyldigheten inte längre kan bli föremål för prövning i allmän domstol eller i liknande ordning finns emellertid inte längre möjlighet för Försäkringskassan att säkra återbetalningen genom att ansöka om kvarstad i tvistemål.

Det är av stor vikt för förtroendet för välfärdssystemet att Försäkringskassan har tillgång till de rättsmedel som krävs för att fullt ut kunna säkra och driva in felaktigt utbetalda medel. För närvarande har Försäkringskassan sämre möjligheter att säkra betalning av återkrav än vad Försäkringskassan hade innan myndighetens beslut om återbetalning blev direkt verkställbara. Försäkringskassan har ett stort behov av ett rättsmedel som gör det möjligt att säkra betalning av fordringar som uppkommer i ärenden om återbetalning i avvaktan på att besluten kan verkställas. I denna framställan lämnas förslag på att bestämmelser införs i socialförsäkringsbalken och lagen om statligt tandvårdsstöd som innebär att Försäkringskassan ska kunna ansöka om betalningssäkring vid allmän förvaltningsdomstol.

Bakgrund och gällande rätt

Kvarstad i tvistemål

Sedan den 1 september 2022 är Försäkringskassans beslut om återkrav av en felaktigt utbetald socialförsäkringsförmån en exekutionstitel, vilket innebär att besluten är direkt verkställbara hos Kronofogden. Verkställighet får ske när besluten fått laga kraft.¹ För återkrav som är beslutade före den 1 september 2022 måste Försäkringskassan först få till stånd en exekutionstitel, antingen genom att ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogden eller väcka talan vid allmän domstol, innan verkställighet kan ske.

Innan lagändringen kunde Försäkringskassans fordringar bli föremål för rättegång i allmän domstol. Om det fanns risk att den betalningsskyldige skulle undandra sig betalning av en kommande dom, kunde domstolen på yrkande av Försäkringskassan besluta om kvarstad enligt 15 kap. rättegångsbalken. Kvarstad är en tillfällig säkerhetsåtgärd i väntan på att ett ärende avgörs slutligt, som innebär att Kronofogden säkerställer egendom hos svaranden till täckande av fordran.

---

¹ 3 kap. 1 § första stycket 6 a och 20 § UB.

En förutsättning för kvarstad enligt 15 kap. rättegångsbalken är att fordringen antingen är eller kan antas komma att bli föremål för rättegång i allmän domstol eller liknande ordning (till exempel betalningsföreläggande). Eftersom Försäkringskassans beslut om återkrav från den 1 september 2022 är direkt verkställbara finns det hinder mot en talan vid allmän domstol om den betalningsskyldighet som fastställs i myndighetens beslut (jämför rättsfallen NJA 1991 s. 363, NJA 2001 s. 22 och NJA 2016 s. 933). Det är inte möjligt för allmän förvaltningsdomstol att med tillämpning av rättegångsbalkens bestämmelser besluta om kvarstad. För ärenden om återbetalning som är beslutade från den 1 september 2022 finns således inte längre någon möjlighet för Försäkringskassan att säkra betalning av fordran genom att ansöka om kvarstad enligt 15 kap. rättegångsbalken.

Kvarstad i brottmål

I de fall ett ärende om återbetalning leder till att någon blir skäligen misstänkt för brott kan Försäkringskassan framställa ett skadeståndsanspråk motsvarande det felaktigt utbetalda beloppet. Ett sådant skadeståndsanspråk kan under vissa förutsättningar säkras genom kvarstad i brottmål i enlighet med bestämmelserna om kvarstad i 26 kap. rättegångsbalken. För att domstolen ska få besluta om kvarstad krävs dels att någon är skäligen misstänkt för brott, dels att det skäligen kan befaras att han eller hon genom att avvika eller genom att undanskaffa egendom eller annorledes undandrar sig att betala bland annat skadestånd eller annan ersättning till målsäganden som kan antas komma att på grund av brottet ådömas honom eller henne.

Betalningssäkring

Betalningssäkring är en säkerhetsåtgärd som används för att säkra betalning av skatt, avgift, särskild avgift eller ränta. Det går inte att betalningssäkra Försäkringskassans fordringar. Bestämmelser om betalningssäkring finns i 46 kap. skatteförfarandelagen. Syftet med betalningssäkring är att, i situationer då det finns en påtaglig risk för att den som är betalningsskyldig drar sig undan sin skyldighet, tillfälligt säkerställa det allmännas fordringsanspråk till dess att fordringen frivilligt betalas eller kan bli föremål för indrivning. Betalningssäkring liknar således kvarstadsinstitutet.

Beslut om betalningssäkring meddelas av allmän förvaltningsdomstol efter ansökan av Skatteverket. Även Tullverket och Finansinspektionen har möjlighet att ansöka om betalningssäkring för vissa statliga fordringar som inte omfattas av skatteförfarandelagen.²

För att betalningssäkring ska kunna beslutas krävs att det finns en fordran. Om betalningsskyldigheten inte är fastställd, får betalningssäkring bara beslutas om det är sannolikt att skyldigheten kommer att fastställas. En betalningssäkring får i sådana fall inte avse ett högre belopp än det belopp betalningsskyldigheten sannolikt kommer att fastställas till. Det ska också finnas en påtaglig risk för att den betalningsskyldige undandrar sig att betala fordringen. Vidare ska betalningsskyldigheten avse ett betydande belopp och den tidsperiod som betalningsskyldigheten avser ska ha gått ut.

Betalningssäkringsåtgärden ska dessutom vara proportionerlig. Ett beslut om betalningssäkring ska upphävas helt eller delvis om det inte längre finns förutsättningar för beslutet eller beslutet av någon annan anledning inte bör kvarstå.

---

² Jämför 7 kap. 9 § tullagen (2016:253) och 3 kap. 7–9 §§ lagen (2018:2024) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om referensvärden samt 3 kap. 8–10 §§ lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Överväganden och förslag

Fordringar som uppkommer i ärenden om återbetalning ska kunna betalningssäkras

Försäkringskassans förslag: Bestämmelser ska införas i socialförsäkringsbalken och lagen om statligt tandvårdsstöd som gör det möjligt för Försäkringskassan att ansöka om betalningssäkring av fordringar som uppkommer i ärenden om återbetalning samt ränta på sådana fordringar. Ansökan om betalningssäkring ska prövas av allmän förvaltningsdomstol. Beslut om betalningssäkring som rör återkrav ska precis som betalningssäkringsbeslut i övrigt vara omedelbart verkställbara.

Skälen för förslaget

Försäkringskassans beslut om återbetalning får verkställas när besluten fått laga kraft.³ Eftersom betalningsskyldigheten av återkrav inte längre kan prövas i allmän domstol finns, som redogjorts för ovan, inte heller längre någon möjlighet för Försäkringskassan att säkra betalning av fordringarna genom att ansöka om kvarstad i tvistemål i avvaktan på ett verkställbart avgörande.

Den enda säkerhetsåtgärd som Försäkringskassan för närvarande kan använda för att säkra betalning av återkrav är kvarstad i brottmål. Kvarstad i brottmål förutsätter bland annat att den som återkravet riktas mot är skäligen misstänkt för brott, vilket sker i långt ifrån alla återkravsärenden där behov av att säkra betalning finns. Även när Försäkringskassan skulle kunna framställa skadeståndsanspråk och begära kvarstad i ett brottmål är det i regel mer effektivt för myndigheten att på egen hand besluta om återkrav. Kvarstad i brottmål är således inget fullgott verktyg för Försäkringskassan när det gäller att säkra betalning av återkrav. Säkerhetsåtgärden ersätter inte heller möjligheten till kvarstad i tvistemål som tidigare funnits.

Försäkringskassan fattar varje år ett stort antal beslut om återkrav av felaktigt utbetalda förmåner.⁴ En stor andel av återkraven betalas inte och flera av fordringarna har visat sig vara svåra att driva in eftersom tillgångar hinner försvinna innan det finns ett lagakraftvunnet avgörande som kan verkställas.⁵ Det gäller inte minst återkrav inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet som Försäkringskassan deltar i. Det är i detta sammanhang som Försäkringskassan främst har ansökt om kvarstad och det finns ett fortsatt behov av att kunna säkra återbetalning i dessa fall. Därutöver kan det finnas andra fall där det finns risk för att den betalningsskyldige undandrar sig att betala fordringen. Det är angeläget att Försäkringskassan har en möjlighet att säkra återbetalning även i sådana situationer. Försäkringskassan har således ett uttalat behov av ett rättsmedel som förhindrar att den som är föremål för ett återkrav undanskaffar egendom eller på annat sätt undandrar sig betalning innan verkställighet kan ske. Det är därför angeläget att en sådan säkerhetsåtgärd införs så snart som möjligt.

Frågan är då vilket rättsmedel som bör kunna användas för att säkra betalning av fordringar vid återkrav. Överklaganden av beslut om återkrav prövas av allmän

³ Beslut om återbetalning gäller omedelbart enligt 112 kap. 5 § socialförsäkringsbalken. Det innebär att Försäkringskassan, innan besluten fått laga kraft och därmed utgör exekutionstitlar, får använda sig av kvittning samt ta ut ränta på fordringen.

⁴ År 2022 fattades 71 633 beslut återbetalning, där det återkrävda beloppet uppgick till ett prisbasbelopp eller mer i 4 854 stycken av dem.

⁵ Av de 4 854 beslut om återbetalning för år 2022 där det återkrävda beloppet uppgår till ett prisbasbelopp eller mer är ca 900 helt återbetalda, ca 600 överförda till KFM för indrivning, ca 1 400 stycken pågående avbetalningsplan, ca 1 100 obetalda, ca 500 avskrivna (efter exempelvis domstolsavgöranden eller ändringsbeslut enligt 113 kap. 3 § socialförsäkringsbalken) och resterande beslut omfattas av till exempel skuldsanering.

förvaltningsdomstol. Det är därför mest ändamålsenligt att den säkerhetsåtgärd som införs prövas av samma domstolsslag. Det är, som redogjorts för ovan, inte möjligt för allmän förvaltningsdomstol att med tillämpning av rättegångsbalkens regler besluta om kvarstad. Det har vidare i tidigare lagstiftningsarbeten uttalats att allmän förvaltningsdomstol inte bör ges en sådan möjlighet, eftersom den gällande principen är att en domstol som tillämpar rättegångsbalken, det vill säga allmän domstol, beslutar om kvarstad. Det är inte heller lämpligt att prövningen av en begäran om kvarstad handläggs av allmän domstol när frågan om betalningsskyldighet i sak prövas av allmän förvaltningsdomstol (se prop. 2003/04:121 s. 165 och prop. 2016/17:162 s. 581).

Allmän förvaltningsdomstol har i vissa situationer möjlighet att besluta om betalningssäkring. Betalningssäkring används huvudsakligen, men inte enbart, för att säkra återbetalning av skatter, avgifter och tull. Betalningssäkring är den form av säkerhetsåtgärd som förekommer i Kronofogdens allmänna mål och i mål i allmänna förvaltningsdomstolar. Det bör således inte finnas några principiella hinder mot att införa en möjlighet att betalningssäkra återkrav av felaktigt utbetalda socialförsäkringsförmåner. För att öka möjligheterna att säkra det allmännas fordringar på återkrav av felaktigt utbetalda socialförsäkringsförmåner föreslår Försäkringskassan därför att det ska vara möjligt att betalningssäkra sådana fordringar. I betänkandet *Vissa processuella frågor på socialförsäkringsområdet* (SOU 2018:5) lämnades ett sådant förslag (se SOU 2018:5 s. 581–588). Som skäl för förslaget anförde utredningen bland annat att det var angeläget att Försäkringskassan inte får sämre möjlighet att säkra betalning av återkrav om myndighetens beslut om återbetalning blir direkt verkställbara.

Utredningen föreslog att Skatteverket skulle ansöka om betalningssäkring för Försäkringskassans räkning. När förslaget remissbehandlades motsatte sig både Skatteverket och Försäkringskassan en sådan ordning. Försäkringskassan vidhåller, som angavs i remissvaret, att myndigheten själv ska kunna ansöka om betalningssäkring hos förvaltningsdomstol (jämför 7 kap. 9 § tullagen enligt vilken bestämmelse Tullverket får föra talan om betalningssäkring enligt 46 kap. 5 § skatteförfarandelagen). Om Skatteverket ska ansöka om betalningssäkring för Försäkringskassans fordringar kommer det krävas att Skatteverket, innan ansökan om betalningssäkring görs, bedömer både om fordringen är sannolik och om det finns skäligen grund för ansökan. Dessa bedömningar ska Skatteverket göra utifrån de bestämmelser som Försäkringskassan tillämpar för själva beslutet om återbetalning, vilket är regelverk som inte ligger inom Skatteverkets kompetensområde. Förslaget kommer alltså kräva att Skatteverket bygger upp förhållandevis omfattande kompetens inom ett område som ligger utanför den egna kärnverksamheten. Med hänsyn till att kompetensen redan finns på Försäkringskassan framstår en sådan lösning som både onödigt dyr och ineffektiv. Övervägande skäl talar således för att Försäkringskassan själv ska få ansöka om betalningssäkring hos förvaltningsdomstol.

Bestämmelser om betalningssäkring bör placeras i 108 kap. socialförsäkringsbalken. I likhet med betalningssäkring för till exempel skatter bör betalningssäkring för en återkravsfordran få användas endast när vissa särskilt angivna förutsättningar är uppfyllda. Det bör krävas att det är sannolikt att en återkravsfordran kommer att fastställas, att det ska finnas en påtaglig risk för att den som återkravet riktas mot, genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt, undandrar sig att betala fordran, och att betalningsskyldigheten avser ett betydande belopp. Det bör även uttryckligen anges att åtgärden ska vara proportionerlig (jämför 2 kap. 5 § skatteförfarandelagen).

I bilaga till denna framställan finns förslag till ändring i 108 kap. socialförsäkringsbalken och 4 kap. 9 § lagen om statligt tandvårdsstöd.

Konsekvensutredning

Syftet med förslaget, alternativa lösningar och effekter av utebliven ändring

Syftet med förslaget är att öka möjligheterna att säkra det allmännas fordringar på återkrav av felaktigt utbetalda socialförsäkringsförmåner. För närvarande har Försäkringskassan sämre möjligheter att säkra betalning av återkrav än vad Försäkringskassan hade innan myndighetens beslut om återkrav blev direkt verkställbara. Om de föreslagna ändringarna inte införs saknar Försäkringskassan tillräckliga verktyg att säkra betalning av fordringar som uppkommer i ärenden om återbetalning. Det är av stor vikt för förtroendet för välfärdssystemet att Försäkringskassan har tillgång till de rättsmedel som krävs för att fullt ut kunna säkra och driva in felaktigt utbetalda medel.

Offentligfinansiella effekter

Konsekvenser för försäkringskostnaderna

Förslaget förväntas leda till en förstärkt förmåga för Försäkringskassan att driva in felaktigt utbetalda belopp.

Konsekvenser för Försäkringskassans förvaltningskostnader

I dagsläget har Försäkringskassan inte möjlighet att ansöka om betalningssäkring. Initialt kommer därför vissa utbildningsinsatser krävas inom myndigheten. Eftersom betalningssäkring påminner om kvarstad bör det dock vara fråga om begränsade utbildningsinsatser. Ett införande av möjligheten att betalningssäkra fordringar kommer även att leda till en viss ökning av ärenden. Försäkringskassan bedömer emellertid att det inte kommer att bli fråga om att ansöka om betalningssäkring i ett särskilt stort antal ärenden, något som utvecklas mer nedan. Införandet av säkerhetsåtgärden kan således inte förväntas leda till nämnvärt ökade kostnader för Försäkringskassan.

Konsekvenser för domstolarna

Förslaget förväntas leda till en viss ökning av antalet mål om betalningssäkring vid de allmänna förvaltningsdomstolarna. Det är svårt att bedöma hur stor andel av återkravsärendena som det kan komma att bli aktuellt att betalningssäkra. En förutsättning för betalningssäkring är bland annat att fordran uppgår till ett betydande belopp. År 2022 fattades 4 854 beslut om återkrav där beloppet att återbetala uppgick till ett prisbasbelopp eller mer. För betalningssäkring krävs dock inte enbart att det är fråga om ett betydande belopp. Det ska dessutom finnas risk för att den betalningsskyldige sannolikt kommer att försöka undandra sig betalning. Mot denna bakgrund bedömer Försäkringskassan att det endast kommer att bli aktuellt att ansöka om betalningssäkring i ett mindre antal ärenden och förslagen kan därmed inte förväntas leda till någon märkbar ökning av antalet mål hos förvaltningsdomstolarna. Eventuella ökade kostnader som kan uppkomma med anledning av förslaget bör därför kunna hanteras inom befintliga budgetramar.

Konsekvenser för Kronofogden

Förslaget förväntas även leda till en viss ökning av antalet ärenden hos Kronofogden. Som framgår ovan bedömer Försäkringskassan att det endast kommer att bli aktuellt att ansöka om betalningssäkring i ett mindre antal fall. Förslaget bedöms därför inte få någon större påverkan på Kronofogdens verksamhet.

Risk för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott

Förslagen bedöms inte medföra någon risk för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Ett mer effektivt förfarande för indrivning av återkrav kan i stället bidra till minskat bidragsfusk och till att förtroendet för välfärdssystemet upprätthålls. Betalningssäkring är alltså ett viktigt verktyg för att återfå felaktigt utbetalda medel.

Effekter för enskilda

Förslagen kommer att få konsekvenser för de fysiska och juridiska personer som blir föremål för betalningssäkring. Samtidigt måste ett antal villkor vara uppfyllda för att en allmän förvaltningsdomstol ska kunna besluta om betalningssäkring. Vidare ska Försäkringskassan bara ansöka om betalningssäkring om det är en proportionerlig åtgärd i det enskilda fallet. I sammanhanget bör också framhållas att det är en förutsättning för ett fungerande välfärdssystem att utbetalda medel som mottagaren inte har rätt till faktiskt betalas tillbaka till det allmänna.

Ikraftträdande

Förslagen bör träda i kraft så snart som möjligt.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av rättschef Marie Axelsson. Föredragande har varit rättslig expert Marcus Lundén.

Försäkringskassan

Nils Öberg
Generaldirektör

Marcus Lundén
Föredragande

Adress
Försäkringskassan
103 51 Stockholm
Webbplats
forsakringskassan.se

Telefonnummer
08-786 90 00
Organisationsnummer
202100-5521

Författningsförslag

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken
dels att 108 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas tre nya paragrafer, 108 kap. 26–28 §§, och närmast före 108 kap. 26 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

108 kap. 1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om

- återbetalning av ersättning i 2–10 §§,
- eftergift i 11–14 §§,
- verkställighet m.m. av beslut om återkrav i 14 a §,
- ränta i 15–18 §§,
- dröjsmålsränta i 19 och 20 §§,
- eftergift av ränta och dröjsmålsränta i 21 §, *och*
- avdrag på ersättning (kvittning) i 22, 24 och 25 §§

I detta kapitel finns bestämmelser om

- återbetalning av ersättning i 2–10 §§,
- eftergift i 11–14 §§,
- verkställighet m.m. av beslut om återkrav i 14 a §,
- ränta i 15–18 §§,
- dröjsmålsränta i 19 och 20 §§,
- eftergift av ränta och dröjsmålsränta i 21 §,
- avdrag på ersättning (kvittning) i 22, 24 och 25 §§, *och*
- *betalningssäkring i 26-28§*

Betalningssäkring

26 §

För att säkerställa återbetalning av ersättning samt ränta och dröjsmålsränta enligt detta kapitel får egendom som tillhör den som är betalningsskyldig tas i anspråk (betalningssäkring).

Betalningssäkring får beslutas bara om

1. det finns en påtaglig risk för att den fysiska eller juridiska personen genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undandrar sig att betala den återkrävda ersättningen, och
2. betalningsskyldigheten avser ett betydande belopp.

Om återbetalning inte har beslutats, får betalningssäkring beslutas bara om det är sannolikt att så kommer att ske. En betalningssäkring får inte avse ett högre belopp än det belopp som återbetalningen av ersättningen sannolikt kommer att fastställas till. Ett beslut om

betalningssäkring får fattas bara om skälen för beslutet uppväger det intrång eller men i övrigt som beslutet innebär för den som beslutet gäller eller för något annat motstående intresse.

27 §

Beslut om betalningssäkring enligt 26 § fattas av den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Försäkringskassans beslut enligt 113 kap. 14–15 §§. Ett sådant beslut fattas efter ansökan av Försäkringskassan.

I fråga om en sådan ansökan ska 46 kap. 9–13 §§, 14 § första stycket 1 och andra stycket första meningen samt 20–22 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om Skatteverket gälla Försäkringskassan.

28 §

Vid prövning av verkställighet av ett beslut om betalningssäkring ska 69 kap. 13–18 §§ och 71 kap. 1 § första stycket skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas. Vid tillämpningen ska det som anges där om Skatteverket gälla Försäkringskassan.

Denna lag träder i kraft den x.

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd att 4 kap. 9 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 9 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar följande bestämmelser i socialförsäkringsbalken för ärenden om statligt tandvårdsstöd:

- 107 kap. 9, 10, 12, 17 och 18 §§ om utmätning, preskription och skadestånd m.m.,
- 108 kap. 2, 11, 15, 16, 19, 21 §§ samt 22 § första stycket, 26-28 §§ om återbetalningsskyldighet och ränta m.m.,
- 110 kap. 13 §, 14 § 1 och 2 samt 31 § och 115 kap. 4 § om uppgiftsskyldighet m.m.,
- 113 kap. 2-17, 19, 20 och 21 §§ om ändring, omprövning och överklagande.

Om inte annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar följande bestämmelser i socialförsäkringsbalken för ärenden om statligt tandvårdsstöd:

- 107 kap. 9, 10, 12, 17 och 18 §§ om utmätning, preskription och skadestånd m.m.,
- 108 kap. 2, 11, 15, 16, 19, 21 §§, 22 § första stycket om återbetalningsskyldighet och ränta m.m. samt 26-28 §§ om betalningssäkring,
- 110 kap. 13 §, 14 § 1 och 2 samt 31 § och 115 kap. 4 § om uppgiftsskyldighet m.m.,
- 113 kap. 2-17, 19, 20 och 21 §§ om ändring, omprövning och överklagande.

Författningskommentarer

Författningskommentarer till förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

108 kap.

1 §

Paragrafen innehåller en uppräknig av vad som regleras i kapitlets paragrafer. Den har i sak endast ändrats på så sätt att den sista strecksatsen lagts till, med en upplysning om att bestämmelser om betalningssäkring finns i 26-28 §§.

26 §

Paragrafen är ny och bestämmelserna ger en möjlighet för Försäkringskassan att ansöka om betalningssäkring avseende fordringar som uppkommer i ärenden om återbetalning samt ränta och dröjsmålsränta på sådana fordringar. Paragrafen är utformad efter förebild av bl.a. 46 kap. 6 § skatteförordningen.

Första stycket innebär att betalningssäkring kan avse den som är betalningsskyldig. Betalningsskyldig är den som är föremål för ett [beslut om återbetalning av en felaktigt utbetald ersättning enligt 108 kap. 2-11 §§ socialförsäkringsbalken.

I andra stycket anges de grundläggande förutsättningarna för betalningssäkring. För att betalningssäkring ska komma i fråga måste båda förutsättningarna vara uppfyllda. För att en "påtaglig risk" enligt punkt 1 ska föreligga krävs att risken för betalningsunderlåtelse ska kunna beläggas i det enskilda fallet. Omständigheter som kan knytas till den betalningsskyldige måste tala för att det finns en risk att denne drar sig undan skyldigheten (jfr prop. 2010/11:165 s. 908). Betalningsskyldigheten ska även, enligt punkt 2, avse "betydande belopp". Flera fordringar kan tillsammans innebära att betalningsskyldigheten avser ett betydande belopp (prop. 1978/79:28 s. 143).

Enligt tredje stycket kan betalningssäkring beslutas även om betalningsskyldighet inte har fastställts. Om det är sannolikt att betalningsskyldigheten kommer att fastställas, måste förvaltningsrätten även pröva till vilket belopp återkravet sannolikt kommer att fastställas. Betalningsskyldigheten får nämligen inte ske med ett större belopp än dessa (jfr prop. 2010/11:165 s. 908).

I fjärde stycket upplyses om att proportionalitetsprincipen gäller vid prövningen av en begäran om betalningssäkring (jfr 2 kap. 5 § skatteförordningen).

27 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur ett ärende om betalningssäkring ska handläggas. Den är utformad efter förebild av 3 kap. 9 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

Enligt *första stycket* ska beslut om betalningssäkring fattas på ansökan av Försäkringskassan av den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Försäkringskassans slutliga beslut.

I *andra stycket* hänvisas till de bestämmelser i skatteförordningen som ska tillämpas vid ansökan om betalningssäkring. Bestämmelserna avser förutsättningarna för domstolen att upphäva ett beslut om betalningssäkring, rätten för den enskilde att begära muntlig förhandling, underrättelse om ett beslut, när ett beslut om betalningssäkring för en betalningsskyldighet som inte är fastställt upphör att gälla och rätten för en enskild att få skadestånd från staten under vissa förutsättningar. Hänvisningarna innebär att bestämmelserna i skatteförordningen om möjlighet att ta egendom i förvar före det att rätten har prövat en ansökan om betalningssäkring inte gäller för Försäkringskassan.

28 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av ett beslut om betalningssäkring. Den är utformad efter förebild av 3 kap. 10 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

I paragrafen anges de bestämmelser i skatteförordningen som ska tillämpas vid verkställighet av ett beslut om betalningssäkring. Enligt dessa bestämmelser gäller att Kronofogdemyndigheten är den som verkställer beslutet, att egendom som beslutet avser omedelbart ska lämnas tillbaka om beslutet upphävs och att Kronofogdemyndigheten får ta emot säkerhet för betalningen. I bestämmelserna regleras även när ställd säkerhet får tas i anspråk av Kronofogdemyndigheten och hur Kronofogdemyndighetens beslut får överklagas. I 69 kap. 15 § skatteförordningen hänvisas det till de regler i utskottsbalken som tillämpas vid Kronofogdemyndighetens verkställighet av beslutet om betalningssäkring. Av hänvisningen till 1 kap. utskottsbalken framgår att mål om verkställighet av beslut om betalningssäkring ska handläggas som allmänt mål hos Kronofogdemyndigheten (1 kap. 6 § och prop. 2010/11:165 s. 1178).